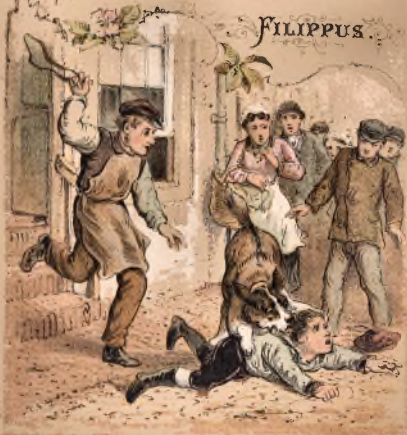

WILLEM VAN DEN HOEM

of wat een beet van een hond kan uitwerken

EENE KERSTVERTELLING DOOR

FILIPPUS.

G. LOS. LEIDEN.

WILLEM v. d. HOLM

OF

WAT DE BEET VAN EEN HOND AL KAN UITWERKEN.

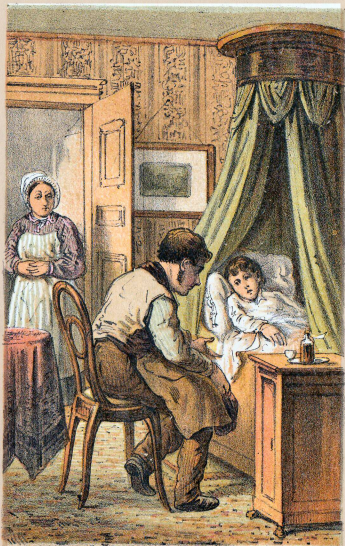
EENE KERSTVERTELLING

DOOR

FILIPPUS.

G. LOS, — LEIDEN.

GEDRUKT BIJ J. J. GROEN TE LEIDEN.

Zij was toch een goede, een zeer goede dienstbode, die Heiltje Nieuwendal. Trouw, eerlijk, oprecht neen, gij zult ze met een kaarsje moeten zoeken om er zoo nog een tweede te vinden. Van oogendienst had ze een algeheel afschuw en zelfs het geringste over den balk gooien zou ze niet gaarne gedaan hebben. Ze zei altijd „het goed van mijn meester moet mij even heilig, ja heiliger zijn dan het mijne.

En Mevrouw van der Holm wist dit ook zeer wel en daarom werd Heiltje meer beschouwd als lid van het gezin, dan als dienstbode. Als ik u zeg dat zij meer dan 20 jaar bij Mevr. van der Holm in dienst was, dan overdrijf ik volstrekt niet. Drie maanden na het huwelijk van den Heer en Mevrouw van der Holm kwam zij er; al de kinderen had zij zien geboren worden, waarvan er reeds eenigen waren heengegaan, zoo wij hopen, naar betere gewesten. Geen wonder dat zij, om zoo te zeggen „allemanvrind” was.

De kinderen beschouwden haar als een tweede moeder. En wat kon zij veel van hen verdragen. Zelfs als zij bij afwezigheid van Mevrouw genoodzaakt was hen terecht

te wijzen of wel te bekuorren; dan geschiedde dit op een wijze, zoo zacht en zoo teeder dat de kleinen toch veel van haar hielden. Mochten andere dienstbaren altijd naar hun uitgaansdag hunkoren, Heiltje dacht er anders over, en dikwijls gebeurde het op drukke dagen, als er bezoek of familie kwam, dat zij uit eigen beweging aanbood om maar geen gebruik van haar vrijen dag te maken.

Eén avond was er evenwel in de week dien zij niet gaarne prijs zou gegeven hebben. Dan mocht zij van 7—10 uur uitgaan en zij regelde haar werkzaamheden altijd zóó, dat zij dit ongehinderd doen kon. Zij zeide dikwijls dat die avonden tot de gelukkigsten van haar leven behoorden.

Maar waarheen begaf zij zich dan? Wij zullen het zoo aanstonds hooren.

In de plaats harer inwoning bevond zich zekere Jan Smit, die schoenmaker van beroep was. Toen Heiltjes ouders, die haar een christelijke opvoeding hadden gegeven, nog leefden, was zij gewoon met vader of moeder, ook wel met beiden bezoeken af te leggen bij vriend Smit. Toen zij alleen werd achtergelaten, bleef zij die gewoonte volhouden en daar gewoonte veelal een tweede natuur wordt zou zij het bepaald als een straf hebben aangemerkt als zij dit niet had mogen of kunnen volhouden.

En nu hoop ik dat gij niet zult denken dat Heiltje er zat te praten over koetjes en kalfjes, of er heenging

om alle nieuwtjes van de plaats te hooren of te vertellen. Neen volstrekt niet.

Zooals gij reeds opgemerkt zult hebben, was Heiltje geen alledaagsche dienstbode, die slechts leefde voor deze wereld, die slechts dacht aan de dingen van dit leven. Heiltje had reeds in haar vroegste jeugd geleerd God lief te hebben en Jezus Christus te erkennen en te dienen als den eenige wiens naam onder den hemel gegeven was om zalig te worden. Als men haar wel eens prees om haar netheid en arbeidzaamheid, om haar deugd en godsvrucht, dan werd zij eer bedroefd dan verheugd en dan kreeg men vaak een tweeledig antwoord van haar; dan zei ze wel: „vooreerst ontbreekt mij zooveel; ben ik nog zoo onvolkomen en zijn mijn gebreken nog zoo talrijk, dat op mij den naam van deugdzaam volstrekt niet van toepassing is, en mocht het ook al zijn, dat mijn leven iets heeft van een christin dan heb ik dit te danken aan den invloed van den geest van God.” Hoe bonijdenswaardig niet waar, als men zijn geluk vindt in de dingen van het Koninkrijk der Hemelen!

Nu zult gij misschien denken dat Heiltje op een rozenpad zonder doornen wandelde, dat zij niets had wat haar hinderde, wat haar bedroefde, maar dan had Willem, het oudste zoontje van Mijnheer en Mevrouw v. d. Holm, een heel andere jongen moeten zijn.

In dien knaap was een echte plaaggeest gevaren. Neen, zoo was er geen tweede, uren in den omtrek. Als er kattenkwaad uit te voeren was, stond Willem in

de voorste gelederen. Alleen met Willem te huis blijven als zijn ouders uit waren, zou Heiltje niet gaarne gedaan hebben. Dikwijls bleek zijn kwaadwilligheid zóó gevaarlijk dat er de ernstigste ongelukken uit konden geboren worden. Zijn ouders hadden er al vaak over gedacht, hem ver weg, een ander huis te bezorgen; maar zij werden teruggehouden door de zeer juiste bedenking, dat de ouders geroepen zijn zelf hun kinderen op te voeden.

Ondanks al zijn verkeerdheden kon men toch niet zeggen dat hij slecht was. Op een leugen heeft men hem nooit betrapt, van oneerlijkheid kon men hem nimmer beschuldigen. Als hij van den een of ander iets bijzonders gekregen had, deelde hij dit gaarne met de jongeren. Maar iets moedwillig of liever gedachtenloos verwaarloozen of bederven, menschen en dieren leed aan doen, zijn ouders en onderwijzers door wangedrag bedroeven en teleurstellen. Ja, dat alles en nog meer deed hij. Zeer dikwijls had zijn vader hem vermaand, en dan had hij wel altijd, dikwijls onder tranen, beterschap beloofd; maar hoe kortstondig was zijn berouw en weldra keerde hij weer tot het oude terug.

De drukke zaken van den Heer v. d. Holm gunden hem te weinig tijd, zich met zijn zoon bezig te houden, vandaar dat die taak in hoofdzaak rustte op de schouders der moeder en nu willen wij niet beweren dat die zaak niet aan goede handen was toevertrouwd, maar Mevrouw v. d. Holm had behalve Willem nog vier kinderen, die evenzeer haar zorg behoefden. Daardoor had Willem dik-

wijls vrij spel en van die gelegenheid maakte hij dan ook zonder gewotenswreuging een overvloedig gebruik.

„Ik weet niet meer wat ik met Willem beginnen moet,” had zijn moeder dikwijls gelaagd.

„Nu is hij van de school verwijderd. Zijn onderwijzer heeft mij schriftelijk doen weten dat hij hem niet langer onder zijn leiding kan nemen, dat hij in alle opzichten onhandelbaar is.”

Ook de heer v. d. Holm wist geen redmiddel omdat alles reeds beproefd was, zoowel strengheid als zachtheid.

Eens toen het gesprek weder over Willem liep en Heiltje juist oenige bezigheden in de kamer te verrichten had, waar het ouderspaar over hun zoon elkander onderhielden, dacht de dienstmaagd „ik wil eens beproeven of er niets aan te doen is. Mijn vriend de schoenmaker is iemand met gezond verstand, hij heeft mij al dikwijls raad gegeven in moeilijke omstandigheden. Morgen avond ga ik toch naar hem toe. Ik zal hem alles in bijzonderheden mededeelen; wie weet, de Heer mocht onze pogingen zegenen en hij gered worden.”

Zij was evenwel verstandig en voorzichtig genoeg, haar gedachten vooralnog voor zichzelf te houden, dan kon zij, als het tijd was, met Mevrouw het een en ander besproken.

Den volgenden dag, dat juist een Woensdag was, als wanneer zij gewoon was naar den schoenmaker te gaan, ziede Mevrouw tot Heiltje, „zeg beste meid, zou je me een plezier willen doen en van avond tehuis blijven. Je

weet, Mijnheer moet van middag uit en het zal wel heel laat worden eer hij terug komt."

„U weet Mevrouw, dat ik u altijd gaarne genoeg wil doen," zei Heiltje, „maar van avond, zou ik wel uit willen gaan, ja zou het mij een groote opoffering kosten tehuis te blijven."

De ernst waarmee zij sprak was zoo duidelijk op haar gelaat te lezen, dat Mevrouw niet recht wist, hoe zij het nu met Heiltje had. Had zij ook maar half kunnen raden, waarom Heiltje haar verzoek thans moeielijk kon inwilligen, dan zou zij er verder niet op hebben aangedrongen. Maar natuurlijk kon Heiltje dit haar niet zeggen; zij wilde eerst zekerheid hebben van het mogelijke der uitvoering haars plans en dan zouden haar bemoeiingen later des te meer gewaardeerd worden.

Zoo begaf zij zich dan als naar gewoonte des avonds naar den schoenmaker en deelde hem mede wat zij op het hart had.

Haar vriend hoorde haar bedaald aan on toen zij geheel en al had uitgesproken, bleef hij nog eenigen tijd bedaald zitten denken, alsof hij op een middel peinsde dat uitkomst zou aanbrengen.

Eindelijk zeide hij, „ja zie je beste Heiltje, het is een lastig geval, ik twijfel of ik wel iets bij den jongheer zal kunnen bewerken. Zijn verkeerdheden schijnen diep geworteld te zijn, en dat maakt de uitroeiing erg moeielijk. Ik moet er ook bijvoegen, dat ik mij niet gaarne bij den jongen opdring en het wordt licht kwalijk ge-

nomen. „Evenwol,” zoo vervolgde hij een oogenblik later, „evenwel, het is te beproeven; ik denk er niet over als Kaïn, die vroeg of hij zijns broeders hoeder was. Ik wil met de hulp des Heeren trachten, of ik den jongen tot andere gedachten kan brengen en wie weet welk onvoor- zien geval mij ter hulpe komt. Zend hem morgen maar eens bij mij, gij kunt wel een boodschap bedenken, dan zal ik zien wat ik op hem vermag.”

Zoo spraken zij nog lang en breed over de zaak, die Heiltje zich zoo aantrok alsof Willem haar eigen kind was, en toen zij tehuis kwam voelde zij zich min of meer gerustgesteld.

Mevrouw dacht uit haar voorkomen eenigszins te moeten opmaken, dat zij het doel waarom zij was uitgegaan wel bereikt zou hebben, maar Heiltje was zoo wijs met geen enkel woord te verraden wat er dien avond was voor- gevallen. Den volgenden morgen na twaalf uur zocht zij Mevrouw op en vroeg of Willem iets voor haar doen mocht.

„Wel zeker Heiltje, met genoeg, maar is het ver.”

„Ach neen, Mevrouw, het is maar even bij den schoen- maker; u hoeft er toch niets tegen.”

„Wel neen,” zei Mevrouw, „ga gerust je gang,” en meteen keek ze Heiltje van terzijde aan en dacht bij zichzelf „vroond, gisteren avond moest zij bepaald uit en nu Willou weer naar baas Smit, ik begrijp van het geheele geval letterlijk niets.”

Mevrouw behoefde er ook nog niets van te begrijpen; later zou zij de zegenrijke gevolgen ondervinden en...

maar laat ons de gebeurtenis niet vooruit loopen en gaan wij met Willem, die een voorgewende boodschap voor Heiltje zou doen, naar den schoenmaker.

„Zoo, jongeheer v. d. Holm, wel dat is nu eens recht goed van u, dat gij dien brief van Heiltje hebt gebracht. Nu zie ik toch dat gij niet trotsch zijt. Toe, hier hebt gij een stoel, kom eens bij mij zitten en vertel mij eens het een en ander. Zijn uw ouders welvarend en hoe is het met uw jongste zusje? Mina heet ze, niet waar? Ja, onlangs voor dat ze de mazelen kreeg, is ze eens oven met Heiltje hier geweest. Wat een aardig lief meisje. Wacht, hier heb ik nog een mooien appel. Wilt u hem hebben?”

Nu, of Willem hem hebben wou.

„Heel graag, dank u baas Smit.”

Spoedig was Willem op zijn gemak; hij vond baas Smit een aardige prater. Niemand had hem nog ooit jongeheer genoemd, dat had hem al dadelijk ingenomen en zijn tongetje kwam geheel en al los. Zonder dat baas Smit hem vroeg vertelde hij heel veel dingen uit zijn jongensleven, en als het dan wel eens gebeurde, dat hij een minder gepast of leelijk woord gebruikte, of den naam van God zonder noodzakelijkheid noemde, dan keek baas Smit hem zoo bijzonder aan, dat het was alsof iemand hem een prik met de els gaf, die op het schoenmakerstafeltje lag.

In één woord, Willem voelde zich bepaald op zijn gemak, en toen baas Smit dat bemerkte had, dacht hij

een poging te moeten wagen om den knaap op iets anders te wijzen.

„Mag ik u nu nog iets vragen jonheer,” sprak hij. „Wol zeg me dan eens: zijn uw ouders nog al over u tevreden? De Bijbel leert ons en ons geweten zegt ons, dat wij nooit gelukkig kunnen zijn als wij onze ouders, die zooveel voor ons doen, en die alles voor ons over hebben, verdriet veroorzaken, U neemt het mij toch niet kwalijk dat ik zoo iets zeg, niet waar?”

„Ach neen, baas Smit, maar elke jongen is wel eens ongehoorzaam en doet wel eens iets wat niet goed is.”

„Ja jonheer,” zei Smit, „maar elke goede en vrome jongen heeft er berouw over, en dat niet voor een of twee uren, maar dagen achtereen en tracht zijn best te doen om het kwade te laten, want God leert ons, dat die zijn kwaad betreurt en laat, dien zal barmhertigheid geschieden.”

Nu werd het Willem wel ietwat te benauwd; hij had liever over iets anders gesproken, en daar Smit zag, hoe het met hem gesteld was en dat hij op zijn stoel zat te draaien om een goede gelegenheid te vinden weg te komen, won hij ook daarmee het hart van Willem, ofschoon hij zelf meende hoegenaamd niets bij hem uitricht te hebben, door tot hem te zeggen:

„Nu jonheer, nu heb ik geen tijd meer; als gij weer eens voorbij komt, of als gij lust hebt, moogt gij gerust bij mij komen.” Willem dankte, groette en ging heen, en baas Smit zette zich met een gebed in

het hart voor den jongeling op zijn schoenmakerszetel.

Geen vijf minuten waren er echter na zijn vertrek verstreken of hij hoort een hevig gegil in de buurt. Wat of dat zijn mag. Snel grijpt hij zijn pet en begeeft zich naar buiten, waar een menigte menschen zich rondom een knaap vereenigd hadden, wien een groot ongeluk was overkomen. Oogenblikkelijk herkent hij in dat verwrongen gelaat Willem v. d. Holm, verneemt dat een kwaadaardige hond eensklaps was uitgeschoten en hem zoo deerlijk in het been gebeten had, dat hij dat lichaamsdeel niet gebruiken kon. Smit dringt door de schare heen en zoodra Willem hem ontdekt roept hij: „Och! baas Smit, ik heb zoo'n vreeselijke pijn, o mijn been, mijn been.”

Zonder een enkel woord te spreken neemt Smit hem in zijn krachtige armen en draagt hem naar de woning zijner ouders. Men kan denken welk een ontsteltenis dit in de woning van den Heer v. d. Holm teweeg brengt. Onmiddellijk wordt de geneesheer ontboden, die na de wond onderzocht en de eerste middelen tot genezing aangewend te hebben, stiltc en rust in de eerste dagen voorschrijft.

Tegen den avond begon de wondkoorts op te zetten en verhief zich gedurende het eerste gedeelte van den nacht zoo zeer, dat men geen raad wist. In zijn ijlhoofdigheid stootte hij allerlei wartaal uit, ondeugend, hond, baas Smit, appel, vader en moeder liefhebben, nooit meer doen, berouw, dit waren de woorden die tot in

het oneindige herhaald werden. Zijn ouders zaton diep ter neêrgeslagen aan zijn bed en ofschoon Heiltje niet bij de legersponde van den zieke was, waakte zij ook en smeekte om geneezing voor den ongelukkigen lijder. Eindelijk tegen dat het dag begon te worden nam de koorts langzamerhand af en viel Willem in een weldadigen slaap.

„Hoe is het met Willem”, was de eerste vraag die Heiltje aan Mevrouw deed na dien bangen nacht.

„Het gaat op het oogenblik nog al Heiltje” antwoordde Mevrouw „maar hij heeft ontzettend geleden en sprak zoo erg verward dat ik er naar van ben. Vooral stond zijn mond geen oogenblik stil over baas Smit. Zou ik Willem als hij straks ontwaakt en wat kalmer is eens vragen of hij Smit gaarne bij zich had. Zieken hebben dikwijls zulke zonderlinge invallen.”

„Ja Mevrouw” zei Heiltje, „als Willem naar hem vraagt en bepaald naar hem verlangt, dan moet u maar om hem sturen en ik denk dat baas Smit het wel zal willen doen. Maar als ik u was zou ik eerst hooren wat de geneesheer er van zegt.”

Er werd dus gewacht en vier dagen later, toen Willem in zooverre hersteld was, dat een bezoek hem geen hinder zou veroorzaken, ging Heiltje uit naam van Mevrouw en ook vooral uit naam van Willem naar Smit, bracht het vriendelijk verzoek met den noodigen nadruk over en keerde met hem naar de woning van den Heer v. d. Holm terug.

Zoodra Willem den schoenmaker zag, kreeg hij een kleur van genoegen.

„O,” zeide hij, „beste goede baas Smit, waarmede en hoe zal ik u genoeg kunnen danken voor hetgeen gij voor mij hebt gedaan.”

„Och; jongeheer,” zeide deze, „dat heeft nu toch zoo-veel niet te beteekenen; het is niet der moeite waard er over te spreken.”

„Maar gij hebt mij toch opgenomen, toen ik daar op den grond lag en geen been kon verzetten; gij hebt mij toen toch naar huis gedragen.”

„Nu ja,” zei Smit, „als dat dan dank waard is, is het mij goed, maar,” zeide hij om het gesprek een andere wending te geven, „hoe is het nu met u? Gevoelt gij u al wat beter en denkt ge weer gauw bij mij nog zulk een mooien appel te komen halen.”

Willem glimlachte even en sprak: „Hoor eens baas Smit, wat gij mij verteld en gevraagd hebt bij mijn eerste bezoek, ben ik nog niet vergeten. Têrwijl ik nu toch mijn bed moet houden, heb ik ruim tijd en gelegenheid om over veel na te denken; en dat heb ik reeds gedaan; ik zie nu duidelijk in, dat ik op weg was een slecht mensch te worden, maar uw woorden hebben op mij meer invloed gehad, dan gij wel denkou kunt. Ik moet het eerlijk bekennen, dat toen ik u een bezoek bracht, ik het eerste half uur zeer prettig vond, maar toen ik uw vragen hoorde en ik in mijn hart moest bekennen, dat ik volstrekt niet was, zoo ik behoorde te zijn, toen vond ik

dat vragen wel wat vervelend en was blij dat gij mij een gelegenheid gaaft om weg te komen, ik was zelf zoo blij, dat ik meer holde dan liep en dat was ook wellicht de oorzaak dat die hond op mij aanvloeg. En als onze lieve Heer nu geeft, dat ik weer beter wordt en ik u mag komen bezoeken, dan denk ik niet dat ik verlangen zal om maar woor gauw weg te gaan." Amen! „Is daar iemand," vroeg Willem, die tegelijk met den schoenmaker omkeek naar die zijde, vanwaar dat geluid kwam. Het was Heiltje die ongezien getuige was geweest van dit onderhoud, dat veel langer duurde dan ik beschrijven kan en dat veel belangrijker was dan het weinige dat ik er van heb medegedeeld. Op haar knieën neergezegen, en in tranen zwemmond bad zij bij het hooren van wat Willem sprak, en dat „Amen" op zichzelf was reeds een dankgebed.

Een maand later vinden wij den Heer en Mevrouw v. d. Holm, Willem, Heiltje en baas Smit in de voorkamer. Willem is org goed vooruitgegaan; de Heer had de middelen gezegond en nog slechts een paar weken en hij zou geheel hersteld zijn. Er wordt een kopje thee gedronken.

„Heiltje," zei Mevrouw, „door al de drukte der laatste dagen en de beslommeringen die een zieke meëbrengt, heb ik nog altijd vergeten te vragen, waarom je toch dien Woensdagavond zoo bepaald uit moest. Misschien is mijn vraag onbescheiden, dan moet je er maar niet op antwoorden en houden of ik haar niet gedaan heb."

Heiltje en baas Smit keken elkander even veelbeteeknend aan, terwijl de eerste sterk bloosde.

„Wil ik het maar zeggen Heiltje?" vroeg Smit.

„Mevrouw moet dan weten dat Heiltje op zekeren dag bij mij kwam om..." de rest der geschiedenis is den lezers reeds bekend. Met ingehouden adem hadden de ouders geluisterd, vlogen toen beiden op die brave menschen aan en stamelden snikkend woorden van dank en erkentelijkheid.

Wat Willem eigenlijk gevoelde, kon hij niet uitdrukken en het was daarom gelukkig dat er juist een bezoek werd aangekondigd van den predikant der plaats, den Heer Geesterman.

Hij kwam Willem een bezoek brengen. Het verheugde hem zeer zijn leerling (?) weer zoo goed als hersteld te zien en hij hoopte dat Willem weer spoedig op de Catechisatie zou komen.

„Dominé," zei Willem, „ik weet dat ik U nooit veel reden tot tevredenheid gegeven heb, maar daarvoor vraag ik U thans in het bijzijn mijner ouders verschooning en ik zal met 's Heeren hulp trachten anders te worden." Of dit den predikant ook veel genoegen deed! en het mooiste was dat Willem woord hield, zoodat de Heer Geesterman later getuigde „Willem v. d. Holm is een mijner ijverigste en vroomste leerlingen." Het behoefde hem niet eens gezegd te worden naar de Zondagschool te gaan en op het eerste het beste kerstfeest dat hij voor het eerst meêvierde, toonde hij met hoeveel vrucht

bij het onderwijs had bijgewoond en hoezeer dat onderwijs hem ter harte ging. *)

Ongeveer een half jaar later bracht Willem woër eens een bezoek bij baas Smit, die nu ook zijn vriend was geworden en het deed den man altijd onuitsprekelijk genoeg, Willem bij zich te ontvangen.

„Wel, jongheer Willem, wat brengt gij voor nieuws?”

„Goed nieuws, baas Smit, zeer goed nieuws; ik ga de volgende week naar H. om examen te doen voor het Gymnasium.”

„Voor het Gymnasium?” kon Smit niet nalaten te vragen. „Wilt gij dan gaan studeeren?”

„Ja baas, ik hoop maar dat ik het er goed mag afbrengen. De dominó zegt, dat het best zal gaan. Hij heeft mij eenigen tijd in het bijzonder onderwijs gegeven in die vakken die ik daarvoor weten moet en ik heb goeden moed.”

„Zoo, zoo,” kon Smit niet nalaten te zeggen; hij was wel een weinig verbluft, omdat hij nog niets wist van de zaak, die Willem voor hem had getracht geheim te houden.

„Ik zal het U maar mededeelen,” zei Willem. „Ik hoop te gaan studeeren voor . . . ja raad eens . . . voor predikant. Dat is mijn lust en mijn leven geworden.”

„Het is zeker een heerlijke keus,” zei Smit, „en

*) 't Is eigennardig, maar hij sprak het liefst over de geboorte van Jezus.

geve God dat gij eenmaal een waardig arbeider in Zijn wijngaard moogt worden en door de prediking van het Evangelie, dat gij nu ook hebt liefgekregen, menigeen ten goede moogt leiden."

Het examen liep gelukkig af en na de vacantie ging Willem zijn studie aanvangen. Het was zeker een gemis voor de ouders en vrienden, dat de jongeling, die nu in ieders achting deelde, het oord verliet. Hij kon natuurlijk, behalve in de vacantie, nooit zijn geboorteplaats bezoeken, maar als hij kwam vergat hij niemand, vooral niet zijn vriend Smit, en altijd had hij voor Heiltje iets aardigs meegebracht.

Zoo snelden de jaren voorbij.

Eindelijk brak de tijd aan dat hij naar de Hoogeschool zou gaan. Zijn ouders en vrienden maakten zich nu wel wat bezorgd over hem, want het studentenleven is zeer verleidelijk; men denkt, vooral op een kleine plaats, dat het nog erger is dan de werkelijkheid.

Willem daarentegen was zeer verheugd; hij wist dat dit de weg was om zijn doel te bereiken en vond steeds kracht door het gebed op de moeilijke baan.

Toch was het leven van Willem aan de Hoogeschool geheel verschillend van dat, wat hij tot nu toe geleid had. Hij gevoelde zich wel geheel en al vrij, en dat heeft voor jongelieden die op studie zijn, zeer groote waarde en aantrekkelijkheid, maar die huiselijkheid, dat gezellig samenzijn met zijn ouders en verdere familieleden, ja, dat miste hij geheel en al, en

dat perste hem vaak menige traan uit de oogen.

Zelfs te midden zijner vrienden, die nog al vroolijke gasten waren, bleef hem dat gevoel van huiselijk geluk ontbreken, en niets deed hij liever, dan maar stil op zijn kamer, zich met de grootste inspanning aan zijn taak te wijden.

Heel gelukkig moest hij dan wel zijn, toen de eerste vacantie daar was. Nog nooit had hij zoo prettig zijn koffer en reistasch gepakt. Toen hij vroeger op School of Gymnasium was, had hij ook wel vacantie gehad, maar, dat was thans in zijn oogen niets, vergeleken bij het gevoel dat hem nu overstelpste. Moet ik u nog vertellen, dat hij die vacantie niet nutteloos doorbracht! Den eersten dag de boston stond hij vroegtijdig op, zoodat hij reeds een geruimen tijd over zijn boeken gezeten had, als men hem tot het ontbijt kwam roepen. Dan werd er recht genoegelijk onder den eersten maaltijd gepraat en verteld, en als dan na de gewone huiselijke Godsdienstoefening ieder aan zijn bezigheden ging, dan wipte Willem ook weer naar boven, tot het tijd was om zich rondom de koffietafel te zetten. Vervolgens werd er met eenige der huisgenooten een finke wandeling gemaakt, of een nabij gelegen plaats bezocht. Na het middagmaal bleef Willem gewoonlijk op zijn kamer en als de dag en avond verstreken waren kon men hem regelmatig in zijn slaapkamer vinden.

„Vroeg in en vroeg uit de veëren” kon men hem gewoonlijk hooren zeggen en ook hieraan had hij het vooral

te danken, dat hij zoo gezond als een visch was. Op den Zondag studeerde hij nooit. Dan bracht hij den dag als volgt door:

Gedachtig aan het Apostolische woord: „laat ons onze onderlinge bijeenkomsten niet nalaten,” (Hebr. 10:25) ging hij geregeld des morgens ter kerk. Na den middag bezocht hij zijn vrienden en kennissen, en meest hen, die door ongesteldheid verhinderd waren geweest in Gods huis te verschijnen.

Ja, hij maakte van het bezoeken der zieken, onverschillig, of het zijn vrienden waren of niet, zeer veel werk, en men zag den vromen en ijverigen student van harte gaarne komen.

Later zeide hij menigmaal, dat het ziekenbezoek hem zoer veel geleerd had, meer dan hij uit boeken had kunnen putten, ja veel, dat hem later in zijn ambt, als Evangeliedienaar, van het hoogste nut was geweest.

Buiten de vaste vacantie's zag men Willem echter nooit of zelden op het dorp. Hij had zijn tijd ook te zeer noodig en was met vurig verlangen bezielde om zoo spoedig mogelijk zijn doel te bereiken.

Als men hem wel eens wilde overhalen, om een dag in het gezelschap zijner vrienden door te brengen, dan was Willem nooit te spreken. Hij zei dan: „Gij weet hoe ik mijn dag heb verdeeld. Een gedeelte voor het bijwonen der lessen; een ander groot gedeelte voor eigen studie en de rest voor uitspanning.”

Dit laatste deel bracht hij dan ook altijd in zijn vrien-

denkring door en gelukkig was die vriendenkring hem geen struikelblok op zijn weg.

Met losbandige of loszinnige jongelieden ging hij eenvoudig niet om. Zijn dagelijksch gebed was; „Heer, leid mij niet in verzoeking!” en daarin vond hij steeds zijn steun. Bij alles wat hij deed of ondernam was zijn oog Hemelwaarts gericht en vroeg hij zich telkenmale af „zou ik wel een waardig dienaar van Christus kunnen worden; zou ik als Evangelieverkondiger, zooveel liefde, eenvoud en waarheid kunnen ten toon spreiden, als het een leeraar betaamt?” Maar dan ondervond hij tevens, hoe zielsverlangend hij naar het oogenblik uitzag, om als woordvoeder en brenger van de „blijde boodschap” met kracht, tot heil der gemeente werkzaam te zijn.

In tijden van moedeloosheid en neerlachtheid, die ook voor hem niet uitbleven, wendde hij zich meermalen per brief, tot zijn voornaamsten vriend baas Smit, niet om van dien eenvoudigen en vromen werkman, hulp in zijn studie te erlangen, maar om zijn hart uit te storten in den boezem van hem, wien hij het, naast God, te danken had, dat hij in zijn zondigen loop was gestuit.

„Lieve Vriend en Broeder!” zoo schreef hij dan, „Gij kunt niet begrijpen hoe moeielijk mijn levensweg dikwijls is; hoe vaak ik heb te worstelen tegen velerlei verleiding; hoe menigmaal mij de lust tot studie wordt benomen door allerlei wederwaardigheden; hoe ik gevoel, dat, als ik het goede wil, mij het kwade nabij ligt. Oeh, bid toch veel voor en met mij, opdat Hij, die mij uit de

duisternis getrokken en overgebracht heeft tot het heerlijke en ceuwige licht, mij thans sterke, ten einde de hand aan den ploeg te houden, zonder om te zien naar hetgeen achter is."

Op antwoord had hij nooit lang te wachten, want ofschoon zijn vriend beter met de els dan met de pen om kon gaan, zou hij er zijn nachtrust voor opgeofferd hebben, om zijn jeugdigen broeder moed in te spreken en gedurig te wijzen op het goede werk dat in hem begonnen was en stellig voleindigd zou worden. Die brieven werden dan gelezen en herlezen en als goud in zijn secretaire bowaard.

Als het ons doel geweest ware, een volledige levensgeschiedenis van Willem v. d. Holm te schrijven, dan zou nog menige bladzijde gevuld kunnen worden. Maar dit is ons oogmerk niet. Wij hebben dit weinige slechts vermeld, om te doen zien, dat niemands levensbaan met enkel rozen bezaaid is; dat de kroon der overwinning alleen verkregen wordt, door aanhoudenden en volhardenden strijd en het ons dus niet verwonderen kan als wij Willem des avonds, na een moeielijk doorworstelden dag, op de knieën vinden met het gebed dat gij vindt in Ps. 25 : 10 :

Hoedt mijn ziel, en redt z'uit nooden;
Maak mij niet beschaamd, o Heer!
Want ik kom tot U gevloeden;
Laat d'oprechtheid meer en meer,
Met de vroomheid mij behoén.

Dat hij van zijn ouders en vooral van zijn lieve vrome moeder, dikwijls opwekkende brieven ontving, behoeft niet opzettelijk vermeld te worden.

Het lezen van die brieven verschaftte hem menig genotvol uurtje, en als hij dan zijn Bijbel opensloeg, hetgeen hij geen dag verzuimde, dan vond hij in dat heilig woord zooveel troost en opbouwing, dat hij dikwijls zeide: „De brieven mijner moeder verkwikken mij en beuren mij op; die van baas Smit doen mij goed aan het hart, maar het woord van God gaat boven alles. Dit is mijn dagelijkse spijs; mijn teerkost op den weg naar het Vaderhuis;” en dan hoorde men hem meer dan eens in zijn eentje zingen:

Leer mij, o Heer! den weg door U bepaald;
 Dan zal ik dien ton einde toe bewaren,
 Geef mij verstand, met godlijk licht bestraald;
 Dan zal mijn oog op uwe wetten staren;
 Dan houd' ik die, hoe licht mijn ziel ook dwaalt,
 Dan zal zich 't hart met mijne daden paren.

Ps. 119 : 17.

De vijf jaren dien hij aan de academie doorbracht waren eindelijk vorstroken en binnen eenige dagen zou Willem zijn laatste examen afleggen. Gij kunt denken dat dit een tijd van spanning was voor allen die hem liefhadden. Willom was overtuigd dat hij zijn tijd goed en vlijtig besteed had en vreesde dan ook niet.

De dag waarop het examen werd afgenomen was reeds voor een groot deel verstreken en nog had men niets vernomen; het werd reeds laat en vooral Willems ouders hadden rust noch duur.

Daar wordt er gescheld. In een oogenblik is Heiltje aan de deur. In wel, een telegram van Willem met slechts deze woorden: „zeer goed afgehoopen.” Verbeeldt

u nu, zoo gij kunt, aller blijdschap. In den loop van den avond kwam Willem thuis. Of dat ook een buitengewone ontvangst was! Niet lang daarna word hij be-roepen bij een welvarende gemeente in een lieve streck en wie denkt gij wel, dat den jongen leeraar bevestigde? Juist! Ds. Geesterman, zijn voormalige leermeester; en wie denkt gij wel dat zijn intrede bijwoonden? Natuurlijk zijn ouders, maar ook maar ook Heiltje en baas Smit.

Op het eerste kerstfeest dat hij als predikant vierde, vertelde hij zijn gemeente zijn geschiedenis en was daar-door velen tot grooten zegen.
